

Hodnota za peniaze projektu

Modernizácia a rozšírenie Ústredného portálu verejnej správy

február 2026

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície a projekty. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k zverejnenej štúdii uskutočniteľnosti. Hodnotenie pripravili pod vedením Martina Haluša a Martina Kmeťka Michal Jerga, Daniel Mušec a Andrej Zhaňáč.

Ekonomické hodnotenie MF SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Opis projektu podľa štúdie uskutočniteľnosti

- **Projekt modernizácie a rozšírenia Ústredného portálu verejnej správy vychádza z cieľov Plánu obnovy a odolnosti (POO), ktorý počíta s investíciou za 27,7 mil. eur.** Ústredný portál verejnej správy (ÚPVS) je centrálny informačný a elektronický portál, ktorý poskytuje elektronické služby a zabezpečuje elektronickú úradnú komunikáciu medzi občanmi, podnikateľmi a štátnymi orgánmi. Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES) v rámci Plánu obnovy a odolnosti plánovala centrálny portál modernizovať pre nasadenie služieb tzv. životných situácií, ktoré majú priniesť lepšie elektronické služby pre občanov, s očakávanými nákladmi 27,7 mil. eur s DPH. Cieľom malo byť aj zníženie prevádzkových nákladov a zníženie závislosti na súčasnom dodávateľovi.
- **NASES pôvodný projekt rozšíril o kompletnú výmenu technických komponentov a nové služby prihlasovania a podpisovania.** Predložené projekty celkovo za 136,5 mil. eur vychádzajú z plánu na rozsiahlejšiu modernizáciu centrálného portálu. Hlavným dôvodom na rozšírenie projektu má byť podľa NASES odvrátenie možného prevádzkového kolapsu portálu. Riziko kolapsu je v podkladoch zdôvodnené na základe znaleckých posudkov a odhadu prediktívneho matematického modelu. Súčasťou rozšírenia projektu má byť aj jednoduchší proces prihlasovania na portál a zjednodušenie vzdialeného podpisovania. Tým sa má zabezpečiť lepšia používateľská skúsenosť a nárast počtu používateľov digitálnych služieb štátu.
- **Investičné náklady projektu sú 136,5 mil. eur, ročná prevádzka 5,8 – 8,4 mil. eur.** NASES na hodnotenie predložil 3 samostatné štúdie, ktoré sa týkajú investície do jedného systému a sú preto hodnotené ako celok. Pri realizácii všetkých častí by celkové investičné náklady podľa podkladov dosiahli 136,5 mil. eur s DPH. Ročná prevádzka po dokončení všetkých častí nie je v štúdiu jednoznačne uvedená, keďže časti investície sa prekrývajú a údaje nie sú konzistentné. Ročne má prevádzka systému stáť 5,8 – 8,4 mil. eur, súčasné výdavky sú na úrovni 6,7 mil. eur s DPH.

Hodnotenie MF SR

- **Významná investícia do obnovy centrálného portálu by mala vychádzať z plánu dlhodobého zlepšovania elektronických služieb štátu.** Ústredný portál verejnej správy (ÚPVS, tzv. slovensko.sk) je centrálny IT systém na komunikáciu občanov a podnikateľov so štátom a úradov medzi sebou. Systém je v prevádzke od roku 2014 a priebežne bol modernizovaný a prispôbovaný legislatívnym a funkčným požiadavkám. Pôvodne vychádzala jeho modernizácia z konkrétneho plánu zlepšiť elektronické služby občanom v 16 životných situáciách. Ich cieľom je súvisiace služby rôznych úradov prepojiť do jednej používateľskej cesty a tým uľahčiť ich vybavenie. Na tento účel sa realizujú projekty na rôznych úradoch, ktoré majú byť napojené na centrálny portál NASES. Z Plánu obnovy sa mala realizovať investícia do portálu, ktorá by ho pripravila na integráciu upravených služieb s odhadovanými nákladmi do 27,7 mil. eur. Rozšírenie investície na 136,5 mil. eur nevychádza zo schválených strategických dokumentov ani zmien projektu životných situácií. Bez zasadenia pripravovaných zmien do dlhodobého plánu ako chce štát komunikovať s občanmi a podnikateľmi nemusí investícia priniesť adekvátne zlepšenie služieb.
- **Z pohľadu Plánu obnovy je potrebné do júna 2026 dokončiť a sfunkčniť časti nevyhnutné na splnenie míľníka, na ktorých závisí realizácia projektov iných úradov a financovanie z európskych zdrojov.** Pripraviť portál na integráciu nových služieb je potrebné stihnúť do júna 2026. Zároveň je potrebné dovtedy na modernizovaný portál integrovať aj nové služby iných úradov. Štúdia predpokladá vytvorenie, otestovanie a nasadenie nových komponentov za 6 mesiacov od uzatvorenia zmluvy. Významná modernizácia komplexných, dlhodobou prevádzkovaných IT systémov ale obvykle trvá aj niekoľko rokov a je realizovaná postupne. Aj implementácia výrazne menšej úpravy komunikačnej vrstvy systému (tzv. modul G2G) napr. v minulosti [trvala](#) takmer 2 roky od objednania. Už dodanie a nasadenie [pôvodného](#) projektu bolo rizikové a MF SR odporúčalo v hodnotení z júla 2025 pripraviť implementačný harmonogram. Ten zatiaľ nebol predložený pre pôvodný ani nový projekt.
- **Podľa doplneného posudku znalec pri odhade rizika kolapsu neskúmal technický stav jednotlivých častí systému.** Hlavným dôvodom plošnej výmeny technologických komponentov systému má byť hrozba akútneho

kolapsu systému. Riziko kolapsu oba znalecké posudky predikujú využitím čiastkových údajov o prevádzke a matematického modelu s expertne určenými hodnotami. Model vychádza primárne z údajov o počte incidentov na hardvérovej infraštruktúre systému a predpoklade ich exponenciálneho rastu v blízkej budúcnosti. Posudky ale nehodnotia stav jednotlivých technických komponentov systému ani priamo neuvádzajú, že je potrebná ich kompletná výmena za nové. Riziko kolapsu systému odhadované v znaleckých posudkoch tiež nebolo aktualizované po nákupe nového hardvéru v decembri 2025.

- **Štúdia nevysvetľuje, ako bol zo znaleckých posudkov skúmajúcich celkový stav a riziká systému odvodený expertný návrh MIRRI na rozsah investície do jednotlivých modulov.** Oba znalecké posudky opisujú stav systému od roku 2022 do súčasnosti a identifikujú vybrané technológie a zariadenie na konci životnosti. Štúdia poskytnutá MIRRI a NASES opisuje pre softvérové časti systému existujúce prevádzkové nedostatky, ale nedefinuje, či ide o kritické problémy ohrozujúce ich prevádzku s nutnosťou kompletnej výmeny. V hodnotených podkladoch nie je opísané, ako MIRRI a NASES na základe expertného poznania určili, aký rozsah investície je potrebný, resp. prečo je pre časť komponentov preferovaným riešením ich úplná výmena za nové a pre iné sa naopak odporúča rozšírenie súčasných licencií.
- **Pred realizáciou investície by bolo vhodné overiť, či iné riešenia všeobecne opísané v štúdiu nemajú potenciál stabilizovať prevádzku systému v kratšom čase a s nižšími nákladmi.** Štúdia popisuje niekoľko možností, ako uvedené nedostatky odstrániť s rôznym rozsahom potrebných aktivít. NASES ich neporovnáva s navrhovanou investíciou za 136,5 mil. eur s DPH, preto nie je možné potvrdiť, že tá je najvýhodnejšou možnosťou. Niektoré možnosti, napr. rozšírenie licencie IAM len na aktuálnu záťaž, jej nahradenie komerčným alebo open source riešením alebo optimalizácia biznis procesov v module G2G namiesto jeho kompletnej výmeny by mohli znížiť celkové náklady modernizácie.
- **Nové služby bankovej identity a vzdialeného podpisovania by sa mali realizovať v súlade s už existujúcimi službami štátu.** Zavedenie bankovej identity a zjednodušeného elektronického podpisovania mobilom má zvýšiť počet používateľov digitálnych služieb štátu. Niektoré porovnateľné služby už ale štát v súčasnosti poskytuje, alebo ich sprístupnenie pripravuje. Napr. MV SR už vytvorilo viaceré nástroje (MelD, eldentita, eDoklady), ktoré poskytujú porovnateľné funkcie, napr. prihlasovanie do elektronických služieb štátu alebo podpisovanie dokumentov aj bez použitia občianskeho preukazu alebo čítačky. Zároveň [MV SR](#) aj MIRRI realizuje rôzne aktivity na zvýšenie počtu používateľov digitálnych služieb štátu, napr. MIRRI v októbri 2025 [vyhlásilo súťaž](#) na službu, ktorá umožní overenie identity a prihlásenie do existujúcej aplikácie Slovensko v mobile aj bez použitia externej čítačky občianskeho preukazu.
- **Rozpočet projektu nie je dostatočne podrobný na to, aby bolo možné vyhodnotiť náklady jednotlivých častí ani potvrdiť, že sú zahrnuté všetky potrebné práce.** Podľa rozpočtu predloženého v štúdiu sa počíta predovšetkým s nákupom licencií, bez akýchkoľvek IT prác. Podľa MIRRI sú práce na nasadenie aj prispôsobenie zahrnuté v cene licencie, čo rozpočet neumožňuje overiť. Podľa štúdie vychádza odhad nákladov na licencie z prieskumu trhu. V ňom sú uvedené len celkové sumy bez informácie o konkrétnom názve produktu, funkčných kritériách alebo licenčných podmienkach. Nie je tiež jasné, či ide o cenníkové ceny alebo ponuky na vyžiadanie. Pre niektoré produkty (manažment prístupov IAM, vzdialené podpisovanie) existujú na trhu dostupné alternatívy s potenciálne nižšími nákladmi. Porovnanie s na trhu dostupnými alternatívami pripravil NASES len pre nástroj na manažment identít (tzv. IAM), pričom cenu trhovej služby výrazne nadhodnocuje a nezohľadňuje [open source riešenia](#). Časť komponentov bola vytvorená na mieru pre ústredný portál (napr. modul G2G) a ich nahradenie bude okrem licencie zahŕňať aj prácu IT expertov na integráciu do portálu a prenesenie procesov a biznis pravidiel. Náklady na tieto činnosti ale nie sú v štúdiu vyčíslené.
- **Deklarované prínosy projektu sú expertný odhad, ktorý by bolo možné vyhodnotiť po doplnení reálnych dát a priamej väzby na plánovanú investíciu.** Vo výpočtoch sú použité viaceré expertné odhady a predpoklady, ktoré nemajú uvedený overiteľný zdroj alebo nie sú správne priradené. Podľa štúdie má napríklad výmena starých softvérových komponentov znížiť riziko výpadku hardvéru z dôvodu prekročenej bežnej doby životnosti. NASES ale nakúpil nový hardvér pre Ústredný portál verejnej správy v roku 2025 a po jeho nasadení je možné v dobe životnosti očakávať bezproblémovú prevádzku. Po očistení prínosov by tak napr. investícia do výmeny komunikačnej vrstvy

v stanovenom rozsahu nebola ekonomicky výhodná. Odvrátenie škôd spôsobených výpadkom hardvéru zároveň nie je správne určeným prínosom pre investíciu do úpravy softvéru. Takéto úpravy štandardne nemajú priamy dopad na stav hardvéru a v tomto prípade takisto v podkladoch nie je opísaná konkrétna previazanosť.

- **Investícia by mala byť pripravená tak, aby ju bolo možné financovať zo zdrojov Plánu obnovy, bez rizika dopadu na štátny rozpočet.** Financovanie investície z Plánu obnovy a odolnosti nad rámec aktuálnej alokácie 37 mil. eur s DPH (po navýšení na žiadosť MIRRI) by vyžadovalo schválenie presunu prostriedkov. Riziko financovania môže tiež predstavovať ak je investícia vo výrazne väčšom rozsahu ako vyžaduje mílnik POO aj využitie postupov na urýchlenie verejného obstarávania. Pred realizáciou projektu by preto malo MIRRI SR potvrdiť s NIKA objem zdrojov, ktoré je možné použiť na modernizáciu portálu, a možnosť financovať investíciu v plnom rozsahu zo zdrojov POO bez rizík pre štátny rozpočet.

Odporúčania

- **Prioritne realizovať časť projektu potrebnú pre splnenie mílnika Plánu obnovy a investíciu pripraviť tak, aby nepredstavovala negatívne riziko dopadu na štátny rozpočet.**
- **Ďalšiu modernizáciu a rozšírenie centrálného portálu realizovať postupne na základe nasledujúcich krokov:**
 - Určiť komponenty, ktoré potrebujú prioritne modernizáciu a potvrdiť, že vybrané alternatívy systém stabilizujú v najkratšom čase a s adekvátnymi nákladmi.
 - Pripraviť detailné rozpočty na základe ktorých je možné overiť výšku nákladov.
 - Nové služby bankovej identity a vzdialeného podpisovania realizovať v súlade s už existujúcimi službami štátu tak, aby sa minimalizovalo vytváranie a financovanie duplicitné služieb.

Popis projektu

Ústredný portál verejnej správy (ÚPVS) je centrálny portál, ktorý poskytuje elektronické služby a zabezpečuje elektronickú úradnú komunikáciu medzi občanmi, podnikateľmi a štátnymi orgánmi. Portál na jednom mieste sprístupňuje elektronické služby pre občanov a podnikateľov, slúži na prístup k elektronickým schránkam na doručovanie elektronických rozhodnutí a zabezpečuje aj elektronickú komunikáciu medzi úradmi.

Portál bol do plnej prevádzky uvedený v roku 2014, štát na jeho vybudovanie, úpravy a prevádzku doteraz minul viac ako 153 miliónov eur bez DPH. Systém vznikol ako dielo na mieru, jeho vytvorenie stálo 47 mil. eur bez DPH. Náklady na službu podpory prevádzky (SLA zmluva) a úpravy systému boli v rokoch 2014 – 2025 približne 106 mil. eur bez DPH. Podľa [aktuálne platného dodatku](#) sú ročné prevádzkové náklady systému 5,4 mil. eur bez DPH (6,7 mil. eur s DPH v aktuálnej sadzbe).

NASES plánoval pôvodne ÚPVS modernizovať pre nasadenie životných situácií z Plánu obnovy s nákladmi 27,7 mil. eur s DPH. Modernizácia mala podľa pôvodného plánu upraviť alebo nahradiť časti systému tak, aby bolo možné do prevádzky nasadiť upravené služby v 16 životných situáciách. Tie okrem NASES a MIRRI pripravujú aj iné úrady, ktoré jednotlivé služby poskytujú a úlohou NASES je pripraviť centrálna riešenia na ich efektívnu prevádzku. Časť nových komponentov mala využiť na trhu dostupné produkty, čo malo znížiť aj náklady potrebné na ich prevádzku. Po realizácii pôvodného modernizačného projektu preto NASES odhadoval zníženie prevádzkových nákladov zo súčasných 6,7 mil. eur s DPH ročne na 1,9 mil. eur s DPH ročne.

NASES pôvodný projekt rozšíril o kompletnú výmenu technických komponentov a nové služby prihlasovania a podpisovania s investičnými nákladmi 136,5 mil. eur s DPH a ročnou prevádzkou 5,8 – 8,4 mil. eur s DPH. Predložené projekty celkovo za 136,5 mil. eur vychádzajú z plánu na rozsiahlejšiu modernizáciu centrálného portálu. Hlavným dôvodom na rozšírenie projektu má byť podľa NASES odvrátenie možného prevádzkového kolapsu portálu. Riziko kolapsu je v podkladoch zdôvodnené na základe odhadu prediktívneho matematického modelu zo znaleckých posudkov. Posudky pri odhade rizika kolapsu nevychádzajú z hodnotenia stavu jednotlivých technických komponentov systému.

Súčasťou rozšírenia projektu je aj modernizácia elektronického podpisovania dokumentov a technologická podpora zavedenia bankovej identity na prihlasovanie do digitálnych služieb štátu za 37,4 mil. eur. Nové riešenie má zjednodušiť proces podpisovania, schvaľovania a správy podpisových certifikátov po vzore iných krajín EÚ. V rámci projektu má byť občanom umožnené využiť bankové aplikácie na overenie svojej digitálnej identity pri komunikácii so štátom vrátane vytvárania kvalifikovaného elektronického podpisu.

Tabuľka 1: Prehľad súčastí projektu (ceny v mil. eur s DPH)

Názov súčasti	Popis	Rozsah projektu	Cena v pôvodnom projekte	Cena v rozšírenom projekte
Kontajnerizačná a virtualizačná platforma (KaVP)	Základná hardvérová a softvérová infraštruktúra ÚPVS	Rozšírenie pôvodného projektu	6,1	12,2
Manažment prístupov a identít (IAM)	Zabezpečuje overenie totožnosti používateľa a umožňuje jednotné prihlásenie k viacerým službám bez opakovaného zadávania údajov.	Rozšírenie pôvodného projektu	3,7	21,9
Centrálna komunikačná vrstva (G2G)	Zabezpečuje výmenu a prenos správ medzi jednotlivými orgánmi verejnej moci a integráciu medzi rôznymi informačnými systémami verejnej správy.	Nová súčasť projektu	-	46,9
Banková identita a vzdialené podpisovanie (Smart SK)	Prinesie jednoduchší proces registrácie nových používateľov na ÚPVS a zjednodušenie vzdialeného podpisovania	Nová súčasť projektu	-	37,4

Zdroj: štúdia uskutočniteľnosti NASES

Ciele projektu

Pôvodným cieľom projektu bola modernizácia ÚPVS tak, aby zvládol bezproblémovú prevádzku nových súčastí, ktoré mali byť implementované v rámci Plánu obnovy. Podľa štúdie súčasné ÚPVS limituje efektívne pripravenie technologických komponentov na nové, moderné služby. Cieľom NASES preto bolo vybudovať nové prostredie pre postupné nasadenie a prevádzku nových služieb. Časť súčasných komponentov by ostala v prevádzke aj ďalej a buď by sa postupne modernizovala, alebo by nimi zabezpečované procesy migrovali na nové komponenty. Týmto prístupom malo okrem splnenia cieľov Plánu obnovy dôjsť aj k zníženiu prevádzkových nákladov projektu a odstráneniu závislosti na jednom dodávateľovi.

Rozšírený projekt modernizácie ÚPVS ráta s rozsiahlejšou investíciou do častí systému, ktoré sú podľa štúdie na konci životnosti a spôsobujú prevádzkové problémy. Časť komponentov systému je podľa dostupných údajov prevádzkyschopná, no už na konci životnosti a bez podpory výrobcu. V štúdiu sú tiež opisované niektoré prevádzkové problémy (zasekávanie správ, obmedzená veľkosť príloh) bez uvedenia, že ide o kritické problémy. Podľa NASES by výpadok fungovania týchto komponentov znemožnil elektronickú úradnú komunikáciu a preto ich navrhuje kompletne vymeniť. Opis nových komponentov štúdia neobsahuje. Pri väčšine uvádza, že ide o licencie už hotových produktov a očakáva ich plnú prevádzku už 6 mesiacov od obstarania.

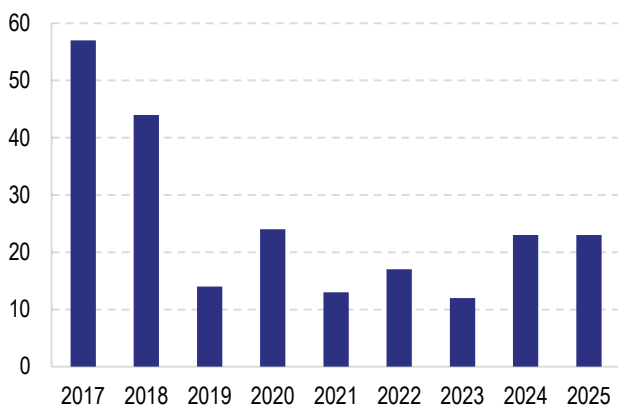
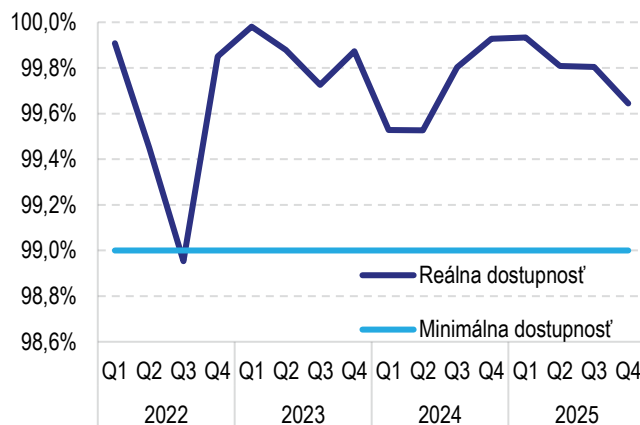
Cieľom nových služieb elektronického podpisovania a bankovej identity má byť odstránenie súčasných bariér využívania elektronických služieb, zvýšenie počtu používateľov a zabezpečenie súladu s európskou legislatívou. Ambíciou je odstrániť technické, procesné a používateľské prekážky, čo má viesť k plnohodnotnej digitalizácii verejnej správy. Zjednodušenie má podľa štúdie viesť k zásadnému nárastu v počte používateľov elektronických služieb štátu. Zároveň má realizácia projektu naplniť požiadavky európskeho nariadenia eIDAS 2.0 a pripravovanej Európskej digitálnej identity (EUDI Wallet). Štúdia neuvádza súvis projektu so zákonnými kompetenciami MV SR v tejto oblasti.

Identifikácia potreby

Ústredný portál verejnej správy je v prevádzke od roku 2014 a pre fungovanie potrebuje priebežnú modernizáciu. Priebežná obnova zariadení a modernizácia softvéru je pre prevádzku IT systémov potrebná. Poskytnuté výkazy a reporty poskytujú všeobecný prehľad o stave infraštruktúry a problémoch, ktoré môže spôsobiť. Podľa sprístupnených podkladov je časť zariadení a softvérových riešení na konci životnosti alebo nie je možné dlhodobo zabezpečiť ich podporu. Prioritou by mala byť modernizácia komponentov, ktoré môžu spôsobovať prevádzkové problémy.

Realizácia pôvodného projektu modernizácie ÚPVS za 27,7 mil. eur mala byť dostatočná na splnenie cieľov Plánu obnovy a odolnosti. Podľa [poslednej revízie](#) POO stačí na splnenie mílnika spustenie 16 prioritných životných situácií, pričom každé riešenie musí zaviesť alebo priniesť zmeny do backendu, middlewaru, frontendu alebo technickej infraštruktúry, ktorá ho podporuje. Dostatočná tak bola cielená úprava takých komponentov ÚPVS, aby bolo možné zabezpečiť prevádzku a spustenie 16 životných situácií. Časť plánovaných komponentov už bola obstaraná a je v štádiu realizácie, nie je však zrejmé, či sa všetky stihnú nasadiť.

Štúdia a dodatočné podklady opisujú systém ako zastaraný, ale prevádzkyschopný. Očakávaný kolaps systému vychádza z matematickej predikcie, ktorá je podložená expertnými predpokladmi a údajmi o hardvérových incidentoch. Hlavným dôvodom rozšírenia investície do centrálného portálu má byť jeho akútny havarijný stav, ktorý môže v krátkej dobe spôsobiť úplný kolaps systému. Tento predpoklad vychádza z matematického modelu, ktorý odhaduje pravdepodobnosť výpadku systému v budúcnosti. Model je postavený na expertných predpokladoch, ktoré nie je možné overiť, a incidentoch na hardvérovej infraštruktúre. Znalecké posudky pri odhade rizika nezohľadňujú nový hardvér, ktorý NASES nakúpil v decembri 2025. Predpoklad exponenciálneho rastu chýb systému v znaleckých posudkoch údaje o skutočnej prevádzke systému nepotvrdzujú (graf 1). Podľa SLA zmluvy je navyše jednou zo zodpovedností dodávateľa aj realizovať na systéme menšie úpravy tak, aby bol dlhodobo prevádzkyschopný. Ročne platí NASES za služby definované v SLA zmluve 6,7 mil. eur s DPH.

Graf 1: Počet výpadkov ÚPVSZdroj [reporty výpadkov](#)**Graf 2: Úroveň dostupnosti ÚPVS**Zdroj [reporty výpadkov](#), [zmluva](#)

Podľa posudku znalec pri odhade rizika kolapsu neskúmal technický stav jednotlivých častí systému. Hlavným dôvodom plošnej výmeny technologických komponentov systému má byť hrozba akútneho kolapsu systému. Riziko kolapsu oba znalecké posudky predikujú využitím čiastkových údajov o prevádzke a matematického modelu s expertne určenými hodnotami. Model vychádza primárne z údajov o počte incidentov na hardvérovej infraštruktúre systému a predpoklade ich exponenciálneho rastu v blízkej budúcnosti. Posudky ale nehodnotia stav jednotlivých technických komponentov systému ani priamo neuvádzajú, že je potrebná ich kompletná výmena za nové. Riziko kolapsu systému odhadované v znaleckých posudkoch tiež nebolo aktualizované po nákupe nového hardvéru v decembri 2025.

Štúdia nevysvetľuje, ako bol zo znaleckých posudkov skúmajúcich celkový stav a riziká systému odvodený expertný návrh MIRRI na rozsah investície do jednotlivých modulov. Oba znalecké posudky opisujú stav systému od roku 2022 do súčasnosti a identifikujú vybrané technológie a zariadenie na konci životnosti. Štúdia poskytnutá MIRRI a NASES opisuje pre softvérové časti systému existujúce prevádzkové nedostatky, ale nedefinuje, či ide o kritické problémy ohrožujúce ich prevádzku s nutnosťou kompletnej výmeny. V hodnotených podkladoch nie je opísané, ako MIRRI a NASES na základe expertného poznania určili, aký rozsah investície je potrebný, resp. prečo je pre časť komponentov preferovaným riešením ich úplná výmena za nové a pre iné sa naopak odporúča rozšírenie súčasných licencií.

Pred realizáciou investície by bolo vhodné overiť, či iné riešenia všeobecne opísané v štúdií nemajú potenciál stabilizovať prevádzku systému v kratšom čase a s nižšími nákladmi. Štúdia popisuje niekoľko možností, ako uvedené nedostatky odstrániť s rôznym rozsahom potrebných aktivít. NASES ich neporovnáva s navrhovanou investíciou za 136,5 mil. eur s DPH, preto nie je možné potvrdiť, že tá je najvýhodnejšou možnosťou. Niektoré možnosti, napr. rozšírenie licencie IAM len na aktuálnu záťaž, jej nahradenie komerčným alebo open source riešením alebo optimalizácia biznis procesov v module G2G namiesto jeho kompletnej výmeny by mohli znížiť celkové náklady modernizácie.

Vytvorenie ďalšieho IT riešenia na elektronickú komunikáciu s úradmi automaticky nemusí viesť k zásadnému nárastu vo využívaní digitálnych služieb občanmi. Podľa štúdie je jednou z hlavných bariér k väčšiemu využívaniu týchto služieb komplikované použitie fyzickej čítačky pri prihlasovaní a vytváraní zaručených podpisov. V súčasnosti už existujú možnosti prístupu k viacerým elektronickým službám aj bez potreby fyzickej čítačky (MeID, eIdentita, eDoklady). Významnejším problémom môže byť neprehľadnosť a roztrieštenosť služieb, kde občania musia k službám rôznych orgánov pristupovať cez samostatné kanály a portály. Dlhodobou chýbajúcou centrálnou koordinovanou prístupom rozvoja služieb založenou primárne na jednoduchosti ich využitia z pohľadu životných situácií občana. Pred zavádzaním ďalších aplikácií je preto vhodné zjednodušiť prístup k službám štátu cez existujúce nástroje, čo je možné dosiahnuť aj netechnickými riešeniami (napr. znížením potrebnej byrokracie, zjednotením procesov a dizajnu rôznych služieb, úpravou legislatívy, vyžadovaním nižšej úrovne autorizácie pri vybranej agende a pod).

Dôvodom významného nárastu používateľov má byť odstránenie potreby osobnej návštevy občana na úrade. Zahranická prax však ukazuje, že samotné vytvorenie bankovej identity potrebu fyzickej návštevy neodstráni. Projekt predpokladá, že všetkých 2,4 milióna súčasných používateľov internetbankingu začne do päť rokov využívať služby ÚPVS. Navrhovaný princíp využitia širokej siete bankových pobočiek môže mať zmysel pri registrácii užívateľov k digitálnym službám

štátu. Banky však nemusia byť ochotné vydávať kvalifikované certifikáty pre vytváranie podpisov na diaľku a aktuálne nie sú známe informácie o existujúcej dohode s bankami. Príklady zo zahraničia navyše ukazujú, že zavedenie bankovej identity automaticky neznamená, že občan sa vyhne fyzickej návšteve úradov. Zavedenie bankovej identity v podmienkach Slovenska nemusí mať rovnaký efekt ako v Česku, ktoré štúdia uvádza ako vzorový príklad, kde išlo o iniciatívu samotných bánk, ku ktorej sa štát pridol až dodatočne. Vytvoreniu bankovej identity za 7,6 mil. eur preto musí predchádzať rozsiahla komunikácia s bankovým sektorom, overenie plnohodnotného vzdialeného podpisovania a zmapovanie potrebných legislatívnych úprav.

Tabuľka 1: Prehľad služieb vzdialeného podpisovania v zahraničí

Krajina a názov služby	Model	Úroveň elektronického podpisu	Potreba fyzickej návštevy
Česko (Bank ID)	Banková ID (akceptovaná štátom)	Pokročilý (AES)	Nie - ak bol občan identifikovaný v banke
Dánsko (MitID)	Hybridný (štátna ID, predtým banková NemID)	Pokročilý (AES)	Nie - postačuje scan fyzickej ID v mobile
Estónsko (Mobile ID)	Štátna ID	Kvalifikovaný (QES)	Áno - na vydanie eID
Lotyšsko (eParaksts)	Štátna ID	Kvalifikovaný (QES)	Áno - na aktiváciu podpisovania cez eID
Rakúsko (ID Austria)	Štátna ID	Kvalifikovaný (QES)	Áno - registrácia u certifikovaného regulátora
Fínsko (Suomi.fi e-ID)	Banková ID (akceptovaná štátom)	Kvalifikovaný (QES)	Áno - ID doklad s podpisovými certifikátmi (potrebná návšteva polície)

Zdroj: vlastné spracovanie ÚHP

Analýza alternatív

V dokumentácii by mala byť popísaná realistická alternatíva na odstránenie technických a prevádzkových nedostatkov systému stiahnuteľná do júna 2026. Podklady sú rozdelené na niekoľko samostatných častí a projektov, pri ktorých nie je jasné, ktoré je nevyhnutne realizovať pre fungovanie služieb z Plánu obnovy a ktorých nasadenie je možné stihnúť do júna 2026. Už dodanie a nasadenie pôvodného projektu bolo rizikové a MF SR odporúčalo v hodnotení z júla 2025 pripraviť implementačný harmonogram. Ten zatiaľ nebol predložený pre pôvodný ani nový projekt.

Návrh projektu od NASES nezohľadňuje stav už realizovaných a zaplatených investícií. Náklady na službu podpory prevádzky (SLA zmluva) a úpravy systému boli v rokoch 2014 – 2025 približne 106 mil. eur. NASES by v štúdiu mal vyhodnotiť aj možnosť pre nasadenie nových služieb z Plánu obnovy využiť virtualizačnú platformu Oracle PCA zakúpenú za 5,2 mil. eur z eurofondov. Tá mala pôvodne slúžiť na nasadzovanie nových súčastí ÚPVS v rámci projektu Modernizácia ÚPVS. Zo zaslaných podkladov nie je zrejmé, či sa s využitím tejto platformy ráta v aktualizovanom projekte a či boli dostupné výpočtové kapacity tejto platformy zohľadnené pri výpočte potrebných kapacít. Rovnako nie je zohľadnený projekt Centrálny API manažment platformy pripravovaný z eurofondov, ktorý by mal prebrať časť externej komunikácie iných štátnych IT systémov s ÚPVS a tým znížiť zaťaženie modulu G2G. V posudkoch nebol pri odhade rizika kolapsu systému zohľadnený nákup nového hardvéru v decembri 2025.

Okrem alternatívy nákupu konkrétnych licencií by mala byť posúdená aj možnosť využitia na trhu dostupných produktov a ich prispôbenia potrebám ÚPVS. Plánovaná modernizácia obsahuje aj časti, ktoré je možné realizovať obstaraním hotových produktov na trhu, čo môže okrem nižšej ceny priniesť aj kvalitnejší produkt. Namiesto toho NASES plánuje kúpiť časti investície ako licencie, pričom podľa požiadaviek opísaných v štúdiu (kompatibilita so súčasným systémom, prenos biznis pravidiel) je pravdepodobné, že ich vie dodať len súčasný dodávateľ. Na trhu sú dostupné alternatívy napr. pre nástroj na manažment identít (IAM), hotové riešenia sú dostupné aj pre časti investície do modulu G2G (napr. pre nahradenie zastaralej integračnej platformy využívanéj v súčasnosti).

Pred tvorbou nových riešení na vzdialené podpisovanie by mala byť vyhodnotená aj možnosť využitia už existujúcich štátom prevádzkovaných nástrojov na elektronickú komunikáciu s úradmi. V súčasnosti existujú viaceré mobilné prostriedky na vzdialený prístup do elektronickej schránky a elektronické podpisovanie dokumentov (Slovensko v mobile, MeID, eidentita), ktoré nevyžadujú použitie fyzickej čítačky. Zároveň, v roku 2026 má byť nasadený projekt eDesk 3.0, ktorý

má zmodernizovať súčasné elektronické schránky, rozšíriť integračné rozhrania a zabezpečiť migráciu na novú infraštruktúru. Súčasťou bude aj vytvorenie nového webu a mobilnej aplikácie. Štúdia neuvádza prípadné nedostatky týchto nástrojov.

Ekonomické hodnotenie

Projekt vychádza z míľnika Plánu obnovy, ktorý počítal s investíciou do centrálného portálu vo výške 27,7 mil. eur s DPH. Hlavným cieľom bolo pripraviť centrálny portál na nasadenie upravených elektronických služieb v 16 životných situáciách, ktoré okrem MIRRI pripravujú aj ďalšie úrady. NASES plánuje projekt rozšíriť o celkovú modernizáciu portálu a rozšírenie služieb nad rámec míľnika Plánu obnovy s investičnými nákladmi 136,5 mil. eur s DPH. Ročná prevádzka po dokončení všetkých častí nie je v štúdiu jednoznačne uvedená, keďže časti investície sa prekrývajú a údaje nie sú konzistentné. Ročne tak systém má stáť prevádzkovať 5,8 – 8,4 mil. eur, súčasné výdavky sú na úrovni 6,7 mil. eur s DPH.

Efektívnym prístupom k zlepšovaniu systému je postupná modernizácia vychádzajúca z plánu dlhodobého zlepšovania elektronických služieb štátu. Podľa pôvodného plánu sa počítalo s modernizáciou potrebnou pre bezproblémové fungovanie nových služieb v rámci 16 životných situácií. Rozšírenie projektu o kompletnú modernizáciu ďalších komponentov a pridanie nových služieb bankovej identity a vzdialeného podpisovania nevychádza zo strategických dokumentov ani zo zmeny projektu životných situácií. Bez zasadenia pripravovaných zmien do dlhodobého plánu ako chce štát komunikovať s občanmi a podnikateľmi nemusí investícia priniesť adekvátne zlepšenie služieb.

Prínosy projektu by mali byť podložené reálnymi údajmi o prevádzke systému. Projekt počíta s prínosmi vo forme zníženia rizika výpadku systému, ktoré odhaduje na základe matematickej funkcie a počíta s hardvérom, ktorý je po životnosti. Tento predpoklad neodráža nákup nového hardvéru pre ÚPVS z decembra 2025, pri ktorom je možné v dobre životnosti (obvykle 7 rokov) bezproblémovú prevádzku. Po očistení by tak napríklad investícia do modulu G2G nebola ekonomicky návratná.

Jedným z prínosov pôvodného projektu bolo znížiť prevádzkové náklady, po rozšírení projektu nie je ich výška v budúcnosti jasná a oproti súčasnosti môžu byť aj vyššie. NASES neposkytol na hodnotenie jednu ucelenú štúdiu, z ktorej by bola jasná výška budúcich prevádzkových výdavkov. V jednotlivých podkladoch tiež počíta s odlišnými a nepresnými údajmi o súčasných nákladoch na prevádzku, ktoré sú podľa posledného dodatku k SLA zmluve na úrovni 6,7 mil. eur s DPH ročne. Štúdia pre súčasné prevádzkové náklady počíta s výškou 5,8 mil. eur, resp. 6 mil. eur ročne. V rámci modernizácie komunikačnej vrstvy systému (tzv. modul G2G) si síce NASES dáva cieľ usporiť 51 % zo súčasných nákladov prenesením výkonu niektorých činností na interný tím NASES, v analýze ale nepočíta so žiadnymi nákladmi na jeho vybudovanie a fungovanie. Nové funkcionality bankovej identity a vzdialeného podpisovania majú podľa štúdie prevádzkové náklady systému ešte zvýšiť o 1,7 mil. eur ročne.

Deklarovaný výrazný nárast používania elektronických služieb štátu v dôsledku investície je optimistický, lebo podobné služby sú už k dispozícii a zavedenie bankovej identity úplne neodstráni potrebu osobnej návštevy úradu. Štát už má viaceré nástroje na elektronickú komunikáciu s úradmi. Ďalšie technické riešenie samo o sebe neprinesie zásadný nárast v používaní elektronických služieb. Predpoklad, že všetkých 2,4 milióna používateľov internetbankingu začne do päť rokov od investície využívať služby ÚPVS je optimistický, lebo banková identita neumožní vytváranie garantovaných podpisov bez návštevy úradu a nepovedie k aktívnemu využívaniu služieb. V prvom rade by sa mal zjednodušiť prístup k službám cez existujúce nástroje, čo je možné dosiahnuť aj netechnickými riešeniami (napr. znížením potrebnej byrokracie, zjednotením procesov a dizajnu rôznych služieb, úpravou legislatívy, vyžadovaním nižšej úrovne autorizácie pri vybranej agende a pod).

V štúdiu nie sú dostatočne detailné rozpočty na vyhodnotenie výšky odhadovaných nákladov. Celkové náklady podľa štúdie vychádzajú predovšetkým z ocenenia nákupu licencií hotových produktov, ktoré by presne zodpovedali požiadavkám NASES. Ich ceny majú vychádzať z prieskumu trhu medzi možnými dodávateľmi, NASES ale neposkytol podkladové dáta na overenie určených nákladov. V prieskume sú navyše uvedené len celkové sumy bez informácie o konkrétnom názve produktu, funkčných kritériách alebo licenčných podmienkach na základe ktorých sa NASES rozhodoval a či ide o cenníkové ceny alebo ponuky na vyžiadanie.

Obrázok 1: Príklad štruktúry nákladov pre vybraný modul

Nákup licencií produktu IAM pre riadenie identít a prístupov v životných situáciách	EUR bez DPH	DPH	EUR s DPH
1. ponuka	17 800 000,00	4 094 000,00	21 894 000,00
2. ponuka	17 800 000,00	4 094 000,00	21 894 000,00
3. ponuka	17 800 000,00	4 094 000,00	21 894 000,00
PHZ	17 800 000,00		

zdroj: NASES

Na trhu nemusia existovať hotové produkty presne zodpovedajúce požiadavkám pre centrálny portál, v skutočnosti by malo ísť o vytvorenie diela alebo nákup licencií s ich následnou úpravou. ÚPVS vznikol ako dielo vytvorené na mieru, podľa požiadaviek objednávateľa. V praxi to znamená, že funkcionality systému sú navrhnuté tak, aby zodpovedali unikátnym procesom napr. podľa slovenských zákonov a procesov. Nahradiť tieto služby v plnej miere kúpou hotových produktov nemusí byť možné, minimálne bude potrebné ich prispôbienie a integrácia do súčasnej architektúry. Náklady na prispôbienie licencií, integrácie či migrácie dát ale nie sú v rozpočte vyčíslené, čo znamená, že rozpočet nemusí byť konečný.

Modernizácia modulov G2G a IAM podľa štúdie by stála viac, ako boli náklady potrebné na ich vytvorenie pri vzniku centrálného portálu. Pôvodná cena modulu IAM v roku 2010 bola 5,9 mil. eur s DPH (sadzba 19%), navrhovaná cena za súčasné riešenie má byť 21,9 mil. eur s DPH (sadzba 23%). Nová licencia má byť potrebná aj pre potrebu zvýšiť výkon modulu a pripraviť ho na zvýšený počet používateľov v budúcnosti. Podľa dostupných informácií o počte podaní však systém ani teraz nedosahuje kapacitné limity, na ktoré mal byť dimenzovaný v roku 2010. Príprava modulu G2G pôvodne stála 21,4 mil. eur s DPH (sadzba 19%), súčasné riešenie má stáť 46,9 mil. eur s DPH (sadzba 23%). Náklady na modernizáciu by tak boli aj po zarátaní kumulatívnej inflácie vyššie ako cena pôvodného riešenia, kedy bolo potrebné pripraviť spôsob fungovania modulov v rámci architektúry systému.

Vytvorenie bankovej identity a vzdialeného podpisovania dokumentov má byť realizované výhradne nákupom licencií za 37,4 mil. eur. Hrubý rozpočet je neoveriteľný a v skutočnosti budú okrem nákupu licencií potrebné aj práce na vytvorenie diela. Štúdia uvádza náklady vo veľmi nízkom detaile na úrovni piatich položiek za nákup licencií a neobsahuje bližšiu informáciu o spôsobe ich určenia. Na realizáciu navrhovaného projektu v súlade s dostupnými podkladmi budú v praxi potrebné okrem nakúpených licencií na dostupné riešenia na trhu aj IT práce na vytvorenie diela, resp. jeho úpravu. Ide o komplexné riešenie viacerých aplikácií, hardvéru a licencií, ktoré je do istej miery potrebné vytvoriť ako samostatné dielo.

Riziká projektu

Modernizované komponenty nemusia byť plne nasadené do plnej prevádzky za 6 mesiacov od uzatvorenia zmluvy. Podľa štúdie sa počíta s obstaraním, nasadením a otestovaním nových komponentov za 6 mesiacov od podpisu zmluvy. Významná modernizácia komplexných, dlhodobu prevádzkovaných IT systémov obvykle trvá niekoľko rokov a je realizovaná postupne. Aj implementácia výrazne menšej úpravy komunikačnej vrstvy systému (tzv. modul G2G) napr. v minulosti [trvala](#) takmer 2 roky od objednania. Už dodanie a nasadenie pôvodného projektu bolo rizikové a MF SR odporúčalo v hodnotení z júla 2025 pripraviť implementačný harmonogram. Ten zatiaľ nebol predložený pre pôvodný ani nový projekt.